

az, kinek részére a beleegyezési nyilatkozatot kiszolgáltatta, egyaránt kötelesek úgy a kutatási engedély, valamint a bányaadományt az illető bányahatóságnál (a kérdezett esetben az oravicai bányakapitányságnál) kieszközölni¹, az üzemben pedig a bányatörvény szabályaihoz alkalmazkodni.²

A bányahatósághoz (bányakapitányság) beadandó kösenkutatási (közönséges kutatás, turzás) engedély iránti kérvény sajátkezűleg irandó, (vagy ha meghatalmazott írja, meghatalmazás csatolandó), e kérvényben a folyamodó személyi viszonyai (születési hely, idő, állampolgári viszony, foglalkozás, vagyoni helyzet stb.) előadandók, a turzási tér pedig, melyre az engedelem kéretik, határozottan kijelölendő (közönséges kutatási engedély egész község határára is kérhető), valamint az illető község azon törvényhatóság, melyhez a község tartozik, megnevezendő.

A bányakapitánysághoz beadandó ezen kérvényhez a földtulajdonos nyilatkozatát és az illető ingatlan telekkönyvi kivonatát nem szükséges csatolni, mert a bányahatóság anélkül is mindig megadja a kutatási engedélyt,³ azonban az engedélyezésnek a kutatás megkezdése előtt a földtulajdonossal kell egyezéseket kötnie a kutatás foganatba vételének megengedése iránt, mi ha nem sikerül, a bányahatóságtól nyert kutatási engedély dacára a kutatás (turzás) meg nem kezdhető.

HAZAI HIREK.

A földgázszerzők. Lapunk 35. számában megjelent „A földgázszerzők“ című cikknek élénk visszhangja támadt a szakkörökben. Mindinkább beigazolódik álláspontunk helyessége, amely szerint az államnak, mint eladónak érdekeit ellenszerzőkkel kellett volna megvédeni s minthogy ez meg nem történt, a kész szakvéleményt kell magyar szerzőkkel felülvizsgáltatni.

Erre az álláspontra helyezkednek műszaki életünk kiválóságai is. Alább közöljük *Bánki Donát* műegyetemi tanárnak levelét, amelyet a kiváló professzor szíves volt lapunkhoz intézni:

Budapest, 1913. szept. 26.

A Bánya tekintetes szerkesztőségének

Budapest.

Érdeklődéssel olvastam lapjuk 35. számában megjelent „A Földgázszerzők“ című cikket. Ez alkalommal van szerencsém egy, még 1911. év elején megjelent dolgozatomat ide mellékelve megküldeni, melyben elsőnek vettem fel azt a kérdést, vajjon lehetne-e és rentabilis volna-e a földgázt Budapestre vezetni.

Számításaim arra a meglepő eredményre vezettek, hogy a csővezeték árából, a kompresszorok költségeiből és az üzemköltségekből összegezett költségek lényegesen attól függenek, hogy az egész vezeték hány szakaszra osztjuk, vagyis hány közbeeső kompresszor állomást veszünk fel. Az amerikai vezeték ebből a szempontból mind elhibáztak, mert a szakaszokat kompresszortól kompresszorig tulságos nagyok vették fel, annyira, hogy a gáz kezdeti feszültségre kb. 25 atmoszféráról a következő állomásig kb. 5—6 atmoszférára esik. Az így megtervezett vezeték összköltsége több, mint kétszerese is lehet az olyan vezetékének, mint amelynél a kompresszor-állomások távolsága úgy van megállapítva, hogy a feszültség a kezdeti kb. 25 atmoszféráról csak mintegy 18 atmoszférára esik az állomások között.

Hogy az amerikaiak annyira hibásan készíthették vezetéküket, abban találja magyarázatát, hogy nagyon elzárkóztak az elméleti tudástól és tisztán gyakorlati érzékükre alapították tervezéseiket, ami ez esetben hamis irányba terelte őket. Az eredetileg hamis alapokon fejlődött ki a „gyakorlatuk“, amit nekünk, elméletileg magasabb képzetű európaiaknak nagy hiba volna tőlük átvennünk.

Amikor számításaimnak eredményét a kormány megbízásából Amerikában tanulmányuton járt kollégámmal közöltem, nagy meglepetéssel vette ezt tudomásul és elmondta, hogy egy ottani csőfektető vállalkozó, mint nagy titkot, közölte vele, hogy rájött, miképpen lehetne a gázvezeték összköltségeit lényegesen redukálni: a feszültséget nem volna szabad annyira lecsökkenteni engedni, mint ahogy a jelenlegi vezetékknél történik, azaz az állomásokat rövidebbekre kellene szabni. Az amerikai vállalkozót eszerint tapasztalati eredmények és gyakorlati megfontolások terelték arra a helyes útra, amelyet az elmélet kijelöl, azzal a különbséggel, hogy az elmélet módot nyújt a leggazdaságosabb csőméretek és kompresszor-állomás számok számítására is.

Az itt felhozottakkal csak erősíteni kívántam „A Bánya“ cikkelyének azt a felfogását, hogy óvatosan kell fogadnunk az amerikai szerzők számításait és saját jól felfogott érdekükben ellenőriznünk kell azokat.

Kiváló tisztelettel

Bánki Donát.

A Rimamurányi mérlege. A Rimamurány-salgótarjáni vasmű részvénytársaság szeptember 26-án megtartott igazgatósági ülésében előterjesztették és jóváhagyták az 1912—1913. üzletév mérlegét. A nyereség 12,168.986 korona 09 fillér, mely az előző évi 11,327.369 korona 58 fillérről szemben a múlt évről elővezetett 1,411.615 korona 43 fillér hozzáadásával 13,580.601 korona 52 fillérré emelkedik.

Az igazgatóság a közgyűlésnek javasolni fogja, hogy az értékesítési tartalék javadalmazására és egyéb leírásokra összesen 2,500.000 koronát fordítsanak a tavalyi 2,262.506 koronával szemben, a fennmaradó 11,030.601 korona 52 fillérből a rendes tartalék-alap alapszabályszerű szaporítása s a jutalékok levonása után 600.000 koronát a külön tartalék-alaphoz csatoljanak, a tisztai nyugdíjalapot 100.000 koronával és a munkástárs-ládákat ugyancsak 100.000 koronával javadalmazzák és a 40,000.000 korona részvénytökére minden 200 korona névértékű részvény után, úgy mint

¹ Lásd az 1862. szeptember 3-án 13.622. sz. alatt kelt mtr. rend. helyben hagyott utasítás 3. pont. Egyébiránt a bányahatóság engedélye mintegy az iparengedélyt van hitvatva pótolni (bányai par.).

² Bányarendészeti szabályok.

³ Néha egész határra vonatkozólag kéretik kutatás; a kérvényező tehát felettebb sújtva lenne, ha a község összes telekkönyveinek hiteles másolatát és az egyes tulajdonosokkal való egyezséget bemutatnia kellene; — másképp áll a dolog, ha zárt kutatómátyt, továbbá bányamérték vagy bányatelek adományát kéri valaki a bányahatóságtól; — ily esetben a földtulajdonos beleegyezési nyilatkozatának és a telekkönyvi állásnak a bányahatóság részéről történendő figyelmen kívül hagyása számos bonyodalmakra adhat okot.